

7 52/I/2

~~1402~~

1402 8R (05/B⁴)
u

ANUL I No. 2

20 Noembrie 1915

Propășirea

publicațiune bilunară a Societății elevilor Liceului „Unirea”

FOCȘANI

SUMARUL :

- I. Pălănceanu, *Poetul Dimitrie Pălănceanu.*
Silviu Goliger, *Vae Victis* (poezie).
Costin Iordănescu, *Muzeul Egiptologie din Turino.*
Em. Teodorescu, *În Tren* (poezie).
* * *
Gh. Pătrășcanu, *Bucureștii în secolul XIX-lea*
Zile de Toamnă (poezie).
Eugen Atanasiu, *Am fotografiat interiorul Vezu-
viului.*

Mișcarea intelectuală :

Liga Culturală.— Societatea elevilor.

— Probleme propuse. —

Societatea Liceului particular „Redeșteptarea”

Informațiuni și înștiințări

FOCȘANI

TIPOGRAFIE UNITE „POPORUL”
1915

Prețul: 25 bani

hri

„Propășirea” va apărea la 5 și 20 ale fiecărei luni.

Abonamentul pe un an . . . . . 3 lei

(anul este considerat dela 1 Noemvrie până la 1 Iunie)

*Manuscrisele și răspunsurile se vor trimite pe adresa
elevului Fotescu Mircea, cl. VIII la liceul „Unirea”*

Focșani.

Cu mențiunea : pentru revista „Propășirea”

Abonamentele se vor trimite pe adresa :

Elevului Sorin Gorovei cl. VIII la liceul „Unirea”

Focșani.

*Colaboratorii acestei reviste sunt rugați a trimite ma-
nuscrisele cu 10 zile înainte de data de apariție a revistei.*

— Manuscrisele nu se înapoiază —

Cine primește un număr se consideră abonat.

A apărut :

Teodor Iordănescu

Istoria literaturii latine

p. elevii cl VIII-a și pentru Studenți

Focșani, 1915, 2 lei 50.

V. V. Haneș

VASILE ALEXANDRI, propovăduitor al ideei latine

Focșani 1915, 0.50 bani.

Institutul particular de băeți
„REDEȘTEPTAREA“

Str. Gr. Bălănescu, 86.

Profesorii acestui Institut sunt întocmai profesorii de specialitate de la Liceul Unirea și de la Școala Normală.

Cursurile claselor I—V (inclusiv) funcționează în chip regulat.

Educația se face după cele mai nouă metode pedagogice.

Publicațiune bilunară a Societății elevilor Liceului „Unirea”

- FOCȘANI -

Poetul Dimitrie Pălănceanu

Acum trei ani, când „Propășirea” apărea sub numele de „Revista Noastră”, v'aduceți aminte ce frumos era împodobită de poeziile gingașe, subtile și pline de avânt, ale lui Dimitrie Pălănceanu, pe atunci elev al liceului „Unirea”. Cu toții îi precețiam un viitor frumos în domeniul artei.

Dar soarta s'a împotrivit. Sunt trei ani, decând nu s'a mai auzit nimic de el și nici de tainica lui liră, care făcuse să vibreze coardele adevăratei poezii în lumea noastră școlărească. Pe la sfârșitul lui Maiu, anul acesta, am aflat dureroasa veste, că în urma unei întâmplări nenorocite se înecase în Siret.

N'a avut fericirea să-și îndeplinească acele visări, acele idealuri sau limanuri albe, cum le cântă el:

Limanuri albe, chin îndelung
Sufer eu astăzi în largul mării,
Plin de furtună; dar de-am s'ajung
La voi, atunci dați-mi visării
Acea nălțare și-acel avânt,
Ce duc cu ele valuri albastre.
Când urlă'n ghiara tristului vânt
Și când stropite's cu foc de astre.

Mai aveă un an până să isprăvească dreptul. În timpul acesta, scriă mereu, și poate ca mai târziu, dac'o vrea Dumnezeu, să apară în volum toate operele aceluia care a fost înzestrat cu adevărate daruri divine.

Dimitrie Pălănceanu s'a născut în comuna Urechești, județul Râmnicu-Sărat. De mic copil, colindă

pădurile ce-i înconjurau satul iubit, până în adâncul lor, și poate de aceea l-au ales pe el ca să le trâmbițeze în versuri, frumusețile lor ascunse, pe cari numai el le-a putut admiră în toată minunata lor făptură.

O clipă a apărut la orizontul poeziei, și a lucit întocmai ca un meteorit, înconjurat de o strălucire minunată, ce se scoboară din înaltul cerului și apoi piere, nelăsând în urmă decât imaginea vagă a unei dăre sclipitoare de frumuseță și lumină.

Ioan Pălănceanu.

Vae victis.

S'au oprit...
 Și'n amalgamul sgomotelor
 De bătae,
 Au descălicat...
 Și lupta
 Din moment s'a și pornit...
 S'auziau distinct în noapte
 Loviturile de spadă,
 Se vedeà... că din ei, unul
 Sângerat aveà să cadă...
 .....și curgeau distinct în noapte
 ...loviturile de spadă....
 Dar când luna se ascunse
 Printre nouri, speriată,
 Spada unuia străpunse
 Pieptul celuilalt... de-odată...
 Și căzând, eroul spune:
 „De țara mea ai, Doamne, milă.
 „Fă să se nască 'n sânul ei
 „Români voinici, ca niște lei...
 „Să știu... că pe Carpatul tare

„Domnește-o Românie Mare!”

— S'a speriat învingătorul,
Căci cel învins ca un erou
Găsià în inima-i ecou...
Căci, sub tunica cea de lână
Băteà o inimă română.
...Și pân'a doua zi în zori
Când stelele, încet... s'au stins,
Au plâns într'una cei doi frați:
Învingător... și cel... învins...

Silviu Goliger.

Muzeul egiptologic din Turino.

În primăvara anului 1914, odată cu topirea zăpezei și cu cele dintâi raze căldicele ale soarelui, elevii liceului „Unirea” au întreprins o excursie de studii în Italia.

După ce văzurăm cel mai industrial și comercial oraș al Italiei, Milanul cu vestitul său dom, cu biblioteca sa veche, plină de manuscrise interesante și cu muzeul său în care se grămădesc capo-d'opere de o valoare neprețuită, ne duserăm la Turino care se distinge de toate celelalte orașe al Italiei prin regularitatea planului după care e construit, având străzile lungi, largi, adesea tăiate de portice și unde, dintre multele monumente și muzee ce-am vizitat, cel egiptologic mi-a făcut o deosebită impresiune. Acest muzeu e unul din cele mai interesante muzee de acest fel, prin bogăția colecțiilor sale. Este format din vechea colecție Dorveti cumpărată de regele Carlo-Felice în 1823 și din importanta colecție adunată de comisia arheologică ce a explorat de curând Egiptul, sub auspiciile regelui Victor Emanuel III. Cercetările din urmă mai cu seamă măriri considerabil numărul de statui de faraoni, de mumii, dintre cari unele urcându-se cu vechimea până aproape de epoca preistorică, de sarcofagii etc., care sunt așezate în mod foarte riguros în ordinea cronologică.

Intrând în sala întâi, așa zisă a lui Tutmes III-a, sunt izbit chiar dela intrare de mulțimea de sfynxi de toate mărimile, resturi arhitectonice și statui de diferite culori, după materialul din care sunt modelate ca: granit, diorită, porfir, etc. La prima vedere se par toate uniforme, dar privind cu băgare de seamă ob-

servi că există multe deosebiri între ele. Mai toate statuile însă, fie în picioare sau așezate, în mișcare sau imobile, se prezintă astfel: vârful capului, acolo unde începe gâtul și mijlocul corpului sunt toate în același plan vertical. Toate se sprijină pe tălpile picioarelor și nu s'a găsit încă vre-o statuie cu piciorul ridicat dela pământ. Nu există mlădieri spre stânga sau dreapta.

Mai toate figurile, mai ales cele mari, au un fel de guler la gât și un barbișon, căci vechii Egipteni se gândiau ca monumentele lor să rămână pe vecie și toate acele accesorii le puneau ca statua să se poată păstra mai bine.

În sala aceasta se remarcă din mulțimea de statui cea a lui Tutmes (Tutmosis) III-a, vestitul cuceritor egiptean și acel care a construit strălucitul templu dela Karnak.

Sala alăturată e consacrată perioadei de înflorire din timpul lui Ramses II, căci aci găsim statua acestui faraon așa de doritor de renume, lucrată în granit negru, a lui Bio Ptah cu o măsurătoare a creșterii Nilului, lucrată în diorită; mai încolo capul colosal al unui faraon cu diademele Egiptului de jos și sus. O lămurire așezată acolo ne arată că acest cap ar data dela 3500 înainte de Hristos. Mai remarcabile sunt și statuile colosale ale lui Seti II din gresie roșie, a lui Tutmes I și Amenofis II. O mulțime de alte statui ne par că ne privesc din adâncimea secolilor bătrâni cu un dispreț suveran. Dar timpul scurt ce ne este dat pentru vizitarea muzeului nu ne permite reflecții filozofice.

Urcăm etajul I-iul și acolo dăm peste o sumedenie de statui de lemn dintre cari se disting: statua unui sclav ce duce provizii la mormânt, care datează din timpul dinastiei V-a, alta din timpul dinastiei a IV, apoi un fragment: capul unei femei din timpul dinastiei XVIII-a, intrarea la mormântul lui Ramses II, un cap de bronz al cărui pșemt (coroană) ne probează că era capul unui faraon.

În sala așa zisă a „mumiei“ sunt o mulțime de sarcofagii care s'au păstrat minunat de bine în pământul nisipos al Egiptului.

Picturile ce acopăr aceste sarcofagii se raportă totdeauna la viața viitoare. Divinitățile protectoare întind aripile pe pieptul defunctului în semn de protecție, iar figurile mici reprezintă scene din ritul funerar. Se observă marea pieptănătură a personajilor și o barbă foarte subțire, deși ei erau rași. Se văd acolo o mulțime de coliere scumpe pictate împrejurul gâtului și pe umeri.

La faraoni se văd desenate și coroanele iar la fiecare sarcofagiu remarcăm o mulțime de hieroglife pictate. Sarcofagiile acestea de lemn diferiau între ele după gradul ce-l aveau cel mort când era în viață.

Se distinge în această sală pe care am putea să o numim a sarcofagiilor, cele 2 cutii ale mumiei lui Butehaamon cu citațiuni din ritul funerar în scriere hieratică și sarcofagiul cu 3 des-părțituri al preotului Petuamonefet cu o mumie foarte bine conservată.

În aceste sarcofagii s'au găsit diferite obiecte foarte interesante ca: manuscripte, stofe, bijuterii, obiecte de toaletă mici figrine de alabastru, etc. Într'un dulap, pe un perete mai în fund, se văd sute din aceste figurine albastre sau verzi. Tot în aceste sarcofagii se puneau instrumentele ce se referiau la profesia pe care cel mort o avea în viață. În alte săli vedem benzi cu care se înfășurat cei morți, cărăbuși de aur sau bronz, care erau talismanele lor, etc.

Observăm apoi o mulțime de „cărți ale morților“ dintre cari cea mai principală e cea publicată de învățatul Lepsius. La o fereastră se văd resturile unui sarcofagiu cu hieroglifile în mozaic.

Într'o parte a zidului acestei săli se află o mare încăpere care reprezintă un mormânt egiptean. Acolo vedem tot ceea ce obiceiurile rituale prescriau să se pună mortului în mormânt și natura bună a Egiptului ne-a păstrat în cea mai bună stare atâtea obiecte ce atrag curiozitatea spectatorului. Rămâi uimit când vezi după atâtea secole mormântul unui Egiptean așa cum eră el cine știe câte mii de ani înainte și cu obiectele așa de bine conservate. Sunt acolo, pe lângă sarcofagiul cu mumia care sunt puse pe un pat egiptean, obiecte sacre, o masă cu diferite vase de toate formele și mărimile, sandale, un evantai din pene de păun, arc și săgeți, diferite mobile, obiecte de care s'a servit mai mult în viață, daruri, comoara mortului care se compunea din vase și vulturi de aur, sceptru etc. Credința Egiptenilor că mortul va învia vre-o dată și atunci se va servi de obiectele puse acolo, ne-a păstrat așa de bine civilizația și cultura unui popor dispărut de atât timp.—Alături de toate aceste obiecte vedem un vas mare în care prin minunea naturii ni s'au păstrat: cereale, mirodenii, fructe pâine etc., aproape în starea în care mâinile pioase le-au așezat acolo, cu mii de ani înainte de Hristos, pentru ca mortul să aibă de mâncare atunci când va învia.

Eșim din această cameră foarte impresionați și dăm într'altă sală unde într'o cutie în stil egiptean se văd o mulțime de papyrus-uri, dintre cari unele au fost citite de vestitul egiptolog Champollion de Figeac, acel care a cetit cel dintâi hieroghidele; sunt apoi și resturi din arhiva preoților din Teba. De o parte e așezat vestitul papyrus din Turin care e o listă de regi până la dynastia a XIX-a, grație căreia putem ști cu siguranță toți regii până la cari au fost dynastia XIX-a; în sala așa zisă „del papiro regio“ sunt baso-reliefuri din timpul dynastiei a I-a până în timpul de dominație al Romanilor. Foarte importante sunt caricaturile din vremea lui Ramses II, căci ne dau o idee foarte adevărată de înflorirea la care ajunsese arta egipteană. De altfel caricatura lor nu se aseamănă cu a noastră; ei desenau ca animale pe acei cărora le făceau caricatura. Astfel avem frumoasa caricatură în care măgarul (ministrul) și leul (regele) joacă șah.

În galeria III-a vedem o mulțime de divinități egiptene

precum și talismane, de o proveniență mai nouă, obiecte pentru cult, lucruri pentru menaj, vase, obiecte de toaletă, etc. La mijloc se afla vestita tabula Isiaca. În restul muzeului se găsesc diferite antichități romane și grece din Piemont.

Priveliștea pe care ne oferă cultura egipteană e vrednică de laudă. Pe când restul pământului eră cufundat în întunericul barbariei, pe când națiunile cu o istorie așa de strălucită mai târziu erau încă sălbatice, civilizația egipteană era desăvârșită¹⁾ și o idee cât se poate de complectă asupra acestei civilizații ne-o dă în mod foarte real muzeul egiptologic din Torino.

Ieșim din acest muzeu impresionăți de cele ce văzusem și cu noi idei despre o civilizație pe care cărțile ne-o arătase așa de abstract. Munca și cultura modernă a întrecut însă tot cece vechimea putea concepe; căci investigațiile savanților moderni ne-au dat idei despre cecece au fost cei vechi.

Costin T. Iordănescu

IN TREN

---

*E larmă și trenul stă gata să plece.
Vagonul se umple de oameni streini.
Mi-e inima strânsă... E șapte și zece.
Măntorc la fereastră și stau ca pe spini.*

*Dă-i, neamțule, drumul, că n'avem răbdare !.
E gata ! Un șuer, un repede zvon,—
Și simt că se mișcă cu noi... Salutare!
Trec umbre grăbite pe lângă vagon.*

*E clipa când glasul durerilor tace...
Duc mâna la frunte și ochii mi-i strâng,—
În suflet deodată un gol mi se face...
Dă-i, neamțule, drumul, că-mi vine să plâng!*

*Acum pe de-lături, încep să rămână
Semnale, macazuri, vagoane și fum
Și umbre de oameni cu steaguri în mână,—
Și trenul navalnic s'așterne la drum.*

¹⁾ P. Rășcanu, *Istoria popoarelor din Orient*.

*Adio! Adio, romantică Urbe!
Adio, zădarnic și dulce trecut!..
Din goană, când trenul se'ndoaie la curbe,
Scot capul afară și lung te salut.*

*Vad case și turnuri sclipind în lumină,
Priveliști de-o clipă ce'n zare apun.
In fața lor cade o verde cortină,
Și trenul aleargă, aleargă nebun.*

*Dar toate se schimbă de-odată, și fumul,
Ca negura deasă din sufletul meu,
Se mistue 'n urmă... Dă-i, neamțule, drumul.
O clipă să-mi pară că nu mai sunt eu!*

*In aria lungă se 'nvârte pământul,
Incepe să curgă întregul teren...
Pe netede șesuri ne ducem ca vântul;
Cantoanele albe se uită la tren.*

Emanoil Teodoresca

Bucureștii în secolul al XIX^{lea}

Privire generală

— Urmare —

Sătui de protectoratul rusesc, încălziți la ideile liberale ale apusului, tinerii generațiunii patriote dela 1840, membri ai societății „Frăția“ din 1743, proclamă în 9 Iunie 1848 noua „Constituție“. Având poporul de partea lor, ei siliră pe Vodă Bibescu să semneze această constituție. Domnitorul și abdică două zile după aceasta (13 Iunie). Atunci se numi un guvern provizoriu alcătuit din 5 membrii, 4 secretari și 7 miniștri, cari, ca să asigure trăinicia mișcării lor, și intră în legături diplomatice cu Turcia și puterile europene ¹⁾.

Constituțiunea cea nouă a fost aclamată în 15 Iunie pe câmpul Filaretului (numit de atunci câmpul libertății), în timp ce poporul bucureștean plimbase Regulamentul organic pe un car funebru, cu bocitoare și lăutari, apoi il rupsesse foaie cu foaie și-l aruncase într'un foc mare în mijlocul pieții.

¹⁾ Vezi: Tocitescu, *Istoria Românilor*,

În acelaș an Bucureștii au fost scena încăerării din dealul Spirei (13 Septemvrie) între vitejii pompieri români și oștile turcești intrate în oraș; Bucureștii au mai văzut tot acum șuvoiul de lăcuste rusești în număr de 60.000, înaintând să restabilească așa zisa ordine legală. Și ca urmare a acestui ultim eveniment, Bucureștii deveniră iarăși scena schingiuirilor și arestărilor, surghiunurilor și omorurilor.

În urma acestora vine Convenția dela Balta-Liman (19 Aprilie 1849) între Rusia și Poartă, numindu-se domn în Muntenia pe șapte ani *Barbu Știrbeiu*. El—cași domnul Moldovei Grigore Ghica—avû o domnie foarte turburată: Bucureștii văzură timp de 7 ani trei națiuni ocupându-l una după alta: după Turci, dela 1853 Rușii până în toamna lui 1854 și în sfârșit trupele austriace până după încheierea tratatului dela Paris (18 Mart 1856). În loc de domni se numiră acum, în principate, *Caimacami*.

În sfârșit ca îndeplinire a unei dorințe ce bătea în fiecare inimă de Român, ca realizare a unui vis inchipuit în mintea atâtor generațiuni, în urma adunărilor ad-hoc, cari exprimară convenției dela Paris dorințele Românilor; Bucureștii au văzut în 1861—în urma alegerii fericite din 5 și 24 Ianuarie 1859—adunările generale din ambele principate intrunindu-se în sânul lor sub un singur domnitor, *Alex. Ioan I Cuza*.

În mijlocul atâtor frământări, din cari totuși capitala noastră a isbutit să iasă cu fața curată, nu s'a ținut niciodată în seamă o datorie mare pentru oraș și pentru binele obștesc, „municipalitatea”. Ea este un factor principal în educația cetățenească și în desvoltarea materială a locuitorilor; instituțiunile ei trebuiau să fie tari prin legi și prin obicei, ca să poată exercita o înrăurire salvatoare asupra societății și să realizeze îmbunătățirile în general simțite de capitala noastră până după jumătatea secolului al XIX-lea.

Ei bine, sub binecuvântata domnie a *principelui și regelui Carol*, Bucureștenii au avut norocul să vază—după strălucita victorie, ce aduse independența țării, după defilările glorioase ale armatei în 1878 pe podul Mogoșoaei (numit de atunci Calea Victoriei), după înălțarea țării la rangul de regat și sărbătorirea acestui mare act la Mitropolie în 1881—și îndeplinirea unor atât de simțite nevoi din partea municipalității: străzi, clădiri mari, îngrijirea lor, întemeierea multor stabilimente de utilitate publică, toate acestea au adaus la progresul culturii și științei, realizat în ultima jumătate a secolului al XIX-lea, la organizația și administrația modernă, și au făcut din Bucureștii oriental de odinioară, o atât de frumoasă capitală modernă!

* * *

În secolul al XVIII-lea, Bucureștii oferă următoarea înfățișare:

„Bucureștii are din vechime stradele podite cu grinzi de stejar în loc de pavagii; are de asemenea foarte multe case de boieri spațioase, dar rău întreținute și rău dispuse, deși clădite din cărămidă. Aceste case nu păstrează nici o rân-

duială, nici o aliniere; ei sunt răspândite ici și colea, și au în genere grădini și curți despre strade.

„Dela o margine până la alta a orașului, în lungime, trebuie aproape o oră și jumătate și în lărgime jumătate acest timp.

„Mulțimea bisericilor și capelelor, edificate parte de lemn și parte de piatră sau cărămidă, cari se urcă la numărul de 60 și mai bine și cari au trei, cinci până la nouă turnuri, dau de departe acestei localități spectacolul celui mai strălucit oraș. Dar impresiunea dispare îndată, căci dela intrare dai de un îndoit rând de cocioabe în ruină, situate d'alungul stradelor principale dela un capăt până la altul și locuite de neguțitori și de cărciumari.“ (Sulzer).

În primul pătrar al sec. al XIX-lea, Bucureștii avea exact aceeași înfățișare, a unui oraș oriental: străzi incurcate și neglijate, case mici și mari, ascunse în mijlocul grădinilor și viilor întinse, cari numai de departe dedeau un aspect mai frumos. Iată într'adevăr ce spune un călător strein prin București pela 1821:

„De aproape Bucureștii nu par mai mult decât o mazăgălire grosolană; la o oarecare distanță, dintr'un loc ridicat, se prezintă într'un chip foarte avantajos vederii; dar el seamănă cu o frumoasă decorațiune de teatru, care încântă ochii, când e privit de departe.“ 1)

Înăuntru, Bucureștii avea înfățișarea unui mare oraș murdar, mai ales că era situat pe un fond jos și mlăștinos.²⁾

Ca încă o notă, încă un stigmat al barbariei ce înfășură capitala noastră la începutul secolului de care ne ocupăm, pe lângă tăcerea adâncă ca pustietatea, pe lângă întunecimea grozavă din timpul nopții, acele neîntrerupte obiceiuri din trecut, aceleași nesățioase dorințe de omoruri...

„Văd încă, ca și cum ar fi fost eri, cutremurându-mă în sufletul meu de copil, rândurile de capete ale condamnaților înfpte în țepi împrejurul mării închisori!“ 3)

Și suntem la 1825, când totuși erau timpuri mai bune pentru locuitorul Bucureștilor, când gospodarul Grigore Ghica încercase să îndrepte străzi, să paveze unele din ele cu piatră de râu, să pună primele felinare pe podul Mogoșoaiei; încercase să ia măsuri mai cinstite ca mai înainte și pusese astfel primele semne ale viitoarei propășiri.

Situat de ambele margini ale Dâmboviței, ocolit spre răsărit de câmpii și de bălți, spre apus de frumoase dealuri cu grădini; înconjurat de asemenea la miazăzi de câmp, iar la miazănoapte de dealuri întinse cu vii, Bucureștii a întâmpinat o mare piedică în desvoltare, chiar din pricina acestui râușor. Cu mult mai multe ondulațiuni ca astăzi, Dâmbovița se desfătă în bună voie prin mijlocul orașului, amenințând adeseori unele din su-

1) Wilkinson, *Tableau historique, géographique et politique dela Roumanie* p. 81.

2) idem, p. 78.

3) Béchamp „*Souvenire personale*“ (*Revista nouă*, VII, p. 93).

burbiile orașului¹⁾ cu inundările sale. Și deși, încă înainte de 1870 a fost despărțit la depărtare de două poștii de capitală, abătându-i-se o parte din apele sale în râul Ciorogârla, totuși Dâmbovița inundă și capitala mai ales primăvara din cauza venirii apelor mari, umflate din pricina morilor din vale. De aceea erau organizate societăți de salvare, adunându-se de cu vreme proviziuni pentru timp de nevoie; chiar și oștirea sării să dea ajutor locuitorilor bântuiți de aceste nenorociri ale inundărilor.²⁾

Iată de ce anul 1880, cu marile lucrări de canalizare, înseamnă în istoria Bucureștilor contemporan o dată de foarte mare importanță prin acel mare act al rectificării Dâmboviței. Înălăturându-se bălțile și băltoagele din unele suburbii marginase ale Bucureștilor, asigurându-se pacinica dezvoltare a locuitorilor din preajma Dâmboviței, s'a efectuat și un act însemnat de igienă publică, care a îngăduit o normală și simțitoare *creștere a populațiunii*: aceasta va alcătui unul din capitolele lucrării noastre; pe dată ce populațiunea se înmulțea, limitele de întindere ale orașului se îndepărtau tot mai mult spre periferie: *problema întinderii* Bucureștilor, a spațiului ce-l ocupă și modalitatea unei potrivite delimitări pentru o posibilă administrațiune municipală, delimitare în strânsă legătură și cu populațiunea—va alcătui un alt capitol; impresiunea generală *a străzilor, clădirilor și mahalalelor* ce-ți oferă ele dealungul sec. al XIX-lea, precum ca un corolar la acestea: *modul de iluminare și de pietruire*, vor alcătui un al treilea capitol; oarecum subordonat acestui capitol va urma un al patrulea privitor la cercul de restrângere al *străzilor comerciale* și specificarea lor; la aceasta se vor adăuga *mijloacele de comunicațiune, fabricele și sfera lor de întindere*, și în sfârșit un mic capitol privitor la *Evrei*, răspândiții neguțători de mărunțișuri... Astfel se va încheia prima parte a „Bucureștilor în secolul al XIX-lea”.

În partea a doua vom urmări *instituțiunile de cultură*—școala și biserica—pas cu pas în dezvoltarea lor și în însemnătatea lor vădită pentru viitorul intelectual și trecutul artistic al capitalei.

În sfârșit a treia parte va cuprinde *împrejurimile Bucureștilor*, satele ce cad zilnic în sfera vieții orașului.

¹⁾ Isvorul, Arhimandritul, Mihai Vodă, Sf. Elefterie și Gorganul.

²⁾ Papassoglu.—*Istoria Bucureștilor*, p. 30.

Zile de Toamnă...

Trec pasărilor 'n stoluri, se pierd în larg de zări ;
 Jar frunzele se scutur' în triste legănări,
 Căzând din ramuri veștezi pe strămilele cărări.
 Rugina se așterne pe frunzele de vii
 Și-al toamnei vânt colindă golitele câmpii...

Prin crânguri e tăcere și liniște prin văi :
 A încetat talanga și larme de dulăi,
 Jar turmele coboară din plaiuri la odăi ;
 Cântările 'ncetează, rămân codrii pustii
 Și soarele s'ascunde sub norii plumburii.

Plâng crengile de sălcii în șuerul de vânt,
 Ce sună 'n trestii goale, doinind un jalnic cânt
 Prin lunci ce nu mai poartă al verii drag veșmânt.
 Jar dintre nouri luna mai luce când și când,
 Redând naturii moarte un farmec dulce, blând...

Octomvrie 1915.

Gh. Pătrășcanu.

Am fotografiat interiorul Vezuviului

După Frédéric Burlingham

De câtvă timp, aflai că fundul craterului Vezuviului se prăbușise și că prăpastia fără sfârșit aruncă fumuri sulfuroase și clorhidrice. Curiozitatea mă împinse să mă scobor în Vezuviu și să văd ceeace se petreceă acolo.

A cinematografia de aproape un vulcan ce se deșteaptă, eră un lucru ce-mi ațâță gândul.

Aceasta nu eră imposibil fiindcă profesorul Alessandro Malladra, dela Observatorul Vezuviului, întovărășit de doi savanți germani, pro-

fesorul Max Storts și Paul Iacobi, făcuse o scoborîre de felul acesta și se înapoiase teafăr de acolo.

„Dacă Germanii pot să cerceteze acest infern, mă gândii eu, nu văd nimic ce mi-ar sta în cale să mă întorc și eu cu vederi cinematografice“.

Când îmi dădui pe față gândurile, D-l Mac-Dawell, directorul cinematografului englez și colonial, îmi zise entuziasmat :

— „Du-te Burlingham, dar să nu se întâmple vre-o nenorocire“.

După ce aruncai o căutătură înăuntrul craterului, cerui să mi se trimită aparatul. Prima mea grijă, sosind la Neapole, fu ca să vorbesc cu autoritățile Observatorului. Profesorul Mercalli, care locuște chiar pe coastele Vezuviului, îmi spuse că o asemenea expediție, cu un aparat cântărind aproape 40 Kg. eră de necrezut. Cu toate că-mi făcui o primire excelentă, el refuză să se amestece în tot ce privi încercarea mea, fără îndoială din cauza marelui pericol ce prezintă și de teamă ca nu cumvă guvernul italian să-l facă răspunzător în caz de nenorocire.

Aflai din fericire că trei Italieni voiau să mă ajute în cercetarea mea. Acești oameni,—Alfonso Sanino, Liberato Formisano, și Vincenzo Gaudio—cunoșteau bine Vezuviul. Ei erau foarte curagioși și consimțiră să încerce aventura, numai ca condițiunile să fie favorabile. Adică trebuia un vânt din Sud, pentru ca să depărteze fumul din calea Malladra, singurul drum ce ducea în interiorul craterului. Tocmai în acest moment vântul suflă din Nord fără încetare și calea Malladra eră plină de vapori sulfuroși și de acid clorhidric, cari făceau irealizabil proiectul coborîrii. Sanino și cu mine ne încumetarăm a face o bucată de drum că să încercăm terenul, însă nu puturăm vedea nimic din cauza fumului și ne întoarserăm, pe jumătate sufocați, în vârf.

În dimineața zilei a patra, vântul se oprise, aproape de tot. Coloana principală de fum ce provenia din noul crater, se mențineă neatinsă grație înaltei sale temperaturi și se ridică deasupra vulcanului, unde se desfăcea sub formă de ciupercă sau de umbrelă. Această boltă sulfuroasă reflectă lumina în crater și ne ajută la luarea de fotografii.

Coborîrea în Crater

Sanino spuse că momentul scoborîrii venise și eu cerui frânghia pentru a o fixa solid la marginea prăpastiei. Inchipuiți-vă mâhnirea mea, când am văzut că Italianul în loc să aducă frânghia nouă pe care o comandasem, aduse niște capete de frânghie ce semănau cu acelea pentru întins rufele. Cea mai groasă nu eră de cât ca un creion și trebuia să ne atârnam cu toții de ea. Nu zisei nimic, pentru ca să nu sperii și pe tovarășii mei și să nu-i descurajez, și legarăm bucățile de frânghii unele de altele, opt la număr. O legarăm de un bloc de lavă ce părea destul de resistant și scoborîrea începui.

Luai trei precauțiuni. Trimesei mai întâi pe Gaudio la stația funiculară ca să înștiințeze pe șeful de gară că încercăm să ne coborîm în crater, ca acesta la rândul său să previe pe turiștii cari ar

avea de gând să se suie până la marginea craterului, să nu arunce pietre după cum fac adesea, căci ele ne-ar fi putut fi fatale.

După ce s'a întors, așezai pe Gaudino deasupra primei prăpăstii; însărcinarea lui era să supravegheze. Frânghiile trebuiau să ne servească la întoarcere, și să dea de știre dacă s'ar întâmplă vr'un accident.

Ca să încerc frânghia, făcui cu Sanino o scoborire pregătitoare la aproape vr'o 600 metri. Hotărîi că câte-și trei prăpastiile puteau fi cercetate și mă suii să caut aparatul. Italienii șovăiră un moment, mai cu seamă când fu vorba să luăm și aparatul. Simții o mare frică, văzându-i renunțând la expediție, încât eu singur luai aparatul cinematografic și un al doilea aparat verascopic, peste tot 25 Kg.—lăsând Italianenilor grija de a duce piciorul aparatului care cântăria 12 Kg. Noi nu eram prinși unul de altul și când tovarășii mă văzură sărind craterul încărcat de această greutate, îmi urmară exemplul cu un adevărat curaj.

In primejdie de a fi asfixiați

Pericolul de a fi asfixiați se apropia. Ne găsim dedesuptul părții râpoase a sfărâmiciosului crater și lăsasem frânghia să atârne în spatele nostru pentru ca să ne putem sui. Din acest moment fiecare om era lăsat în voia singurelor sale mijloace și instinctului său de conservare. Eram pe o pantă destul de înclinată, plină de fărâmituri mobile cari picau în fund când noi le atingeam. Aproape drept deasupra noastră, fumuri sulfuroase ne neliniștiau.

Deasupra craterului la exterior, se ridică mereu neatinsă marea coloană centrală de gaz clorhidric. Acest spectacol era unic în felul lui. Imprejurul nostru sute de crăpături, fum, pe încetul luau un aspect fantastic. Temându-ne să nu fim înăbușiți, așezasem un fel de fișiu împrejurul gâtului, astfel încât să ne putem servi numai de cât de el, acoperindu-ne gura și nasul, dacă fumul ar umplea drumul după cum chiar se vede că are să se întâmple.

Marea coloană centrală de fum, începe să se îndrepte spre noi, în spirale frumoase; ea ne acoperă. Idată ne acoperim cu fișurile noastre și așteptăm, cu groază. Ne întrebam dacă am putea respira sau dacă am fi pe deplin înăbușiți. Fură câteva momente de spaimă strașnică.

Atmosfera devine așa de încărcată, încât nu mai putem vedea nimic și începem să ne înăbușim. Intinși pe pământ ca să putem respira, atâta timp cât va fi posibil, așteptăm și ne întrebăm. Această poziție periculoasă dură mai mult de 20 de minute: eram înconjurați de prăpăstii și axfixia se apropia încet. Un moment și fu vorba să părăsim aparatul și să ne retragem. Chiar eu dădusem ordin ca 'n caz de pericol, să fie părăsit tot ce ar putea stăngeți fuga noastră. Succesul, expediției atârna de cuvântul pe care trebuia să-l zic: „continuăm“ sau „ne întoarcem“. Îmi veni în gând că dacă am putea coborî puțin mai jos, am găsi mai puțin fum și ordonai: „să continuăm“. Cei doi oameni mă ascultară și presupunerile mele fură, din fericire, adevărate.

Coborînd, pe băjbăite, ne depărtarăm de marea coloană sulfuroasă și cu respirația mai liberă ne îndreptăm prin fum de pucioasă și de vapori clorhidrici către o galerie strâmtă și prăpăstioasă care duce în fundul craterului la 300 metri. Vă las să judecați dacă aventura a fost impresionabilă. Odată ajunși în fundul craterului, meraserăm până la nordul vetrei pentru a ne pune în siguranță provizorie și ca să prevenim fumul înveninat, ondulându-se și descriind arabescurile sale.

Scoborîrea în vatra Vulcanului.

Cu toate astea, eram hotărît să ating fundul și să merg până la scoarța gurei celei nouă, și dacă eră posibil până la capătul prăpastiei infernale. Avalanșele cari cădeau de sus, ne amenințau. Momentul ca să fim acoperiți de lavă topită, se apropiă. Sanino îmi spuse că m'ar urmă numai cu condițiunea, să lase aparatul.

Situația eră destul de delicată, căci ne găsim într'o astfel de împrejurare încât nu puteam să mă adresez decât la bunăvoința oamenilor mei și nici de cum la spiritul lor de disciplină. Le spusei că dacă nu cinematografiem fundul, pentru mine totul eră pierdut. Sanino, curajos și inteligent, mă înțelese și se hotărî să mă întovărășească; Formisano îi urmă exemplul.

Toate pregătirile ca să putem operă fotografierea erau făcute și periculoasa scoborîre începù.

Dedesuptul nostru un adevărat pericol ni se pregătiă; din fund ieșiau coloane de fum și de gaze de acid clorhidric, cari păreau că se preling din dărâmături, în loc să iasă din crăpături. Imi veni în minte, că fundul s'ar putea prăbuși ca în Iulie, fie ca să formeze o gură separată, fie ca să transforme gura actuală într'o prăpastie și mai largă.

Acolo, căldura eră insuportabilă. Mulțumită faptului că eram ocupat cu luarea de vederi cinematografice, nu-mi dădui socoteala de ceeace mă înconjură și nu simții impresia ce-o produsese acel infern asupra însoțitorilor mei. Fumul ieșia prin crăpături cu un zgomot asurzitor. Auziam fierbând lava dedesuptul meu. De sigur, această lavă eră așa de ridicată încât nu eră departe de fundul craterului. Nu vedeam flăcări, însă culoarea fumului eră de un roșu aprins care în tot momentul reflectă toate culorile spectrului. Peretele acestei prăpastii strălucitoare eră alb, acoperit, cred de o substanță alcalină, asemănătoare aceleia pe care o găsisem mai sus în găurile pline de fum.

Bu..u.u... f!!

Un zgomot mai violent decât celelalte și iată o coloană măreață de fum. Sanino, cade pe spate. Numai de cât se scoală de jos și culege câteva pietre vulcanice într'o batistă. Aceste pietre se găsesc astăzi la Muzeul South-Kensington; sunt foarte sărate.

Ordonai să ne întoarcem, iar eu deșurubai aparatul dela picior. Stătusem 18 minute în vatră și ieșirea ne fu favorabilă. Toți eram mulțumiți că putusem cinematografia inima Vezuviului.

MIȘCAREA INTELECTUALĂ

Liga Culturală

Domnul I. P. Rădulescu-Râmnic, a deschis seria sezătorilor prin comemorarea lui V. Alexandri. D-sa povestește ceva din copilăria veselă și fericită a poetului, în lunca dela Mircești; apoi viața de școală, viața de pension lipsită de libertate, dar în care Alexandri găsiă momente de mulțumire. Imprejurările îi procură prilejul să cunoască la Paris pe I. Ghica, C. Negri și alții, cu cari, sub înrăurirea ideilor franceze, pune bazele Unirei.

Călătoria în Italia, împreună cu C. Negri, îi dă primul motiv pentru o nuvelă: „Buchetiera din Florența“. Intors în țară, cunoaște pe Elena Negri, pe care o iubește atât pentru frumusețea sa, cât și pentru finețea spiritului său. Deplângându-i moartea, poetul ne dă cele mai frumoase poezii ale sale.

Sunt mari faptele la care a luat parte V. Alexandri. El a fost acela care ne-a dat o literatură bogată, influențat fiind de noua școală ce își luase ființă în Franța, școala romantică, precum și un profund cunoscător al poeziei populare.

Alexandri și-a iubit țara cum n'o mai iubise altul până la el. Sentimentul patriotic e un nou izvor de poezie. Dar nu e mai puțin adevă-

rat că natura sălbatică și plină de vrajă l-a inspirat și l-a făcut să-i cânte frumusețile cum nu se poate mai dulce în „Pasteluri“.

Experiența, viața politică pe care o ducea poetul, l-au făcut să cunoască, să pătrundă sufletul omenesc, și i s'a desvoltat dorința de a îndreptă prin mijlocul literaturii, al teatrului mai ales, aceste lipsuri ale societății. Astfel a creat Comediile. Cele patru drame ale lui sunt încă o dovadă de marele său talent.

După aceasta s'a făcut muzică.

C. Ionescu.

Societatea literară a elevilor

În a patra ședință au avut loc numeroase discuțiuni cu privire la apariția acestei revisteși se întocmește un statut.

S'au ținut apoi conferințele următoare:

I. Pălănceanu, despre „*Poetul D. Pălănceanu*.“

Const. Stoian, despre „*Școala Latinistă*.“

Const. Lăduncă, despre „*Alex. Vlahuță*.“

N. Constantinescu, despre *Poetul Stamati*, o frumoasă caracterizare într'o limbă corectă, bogată în imagini și atrăgătoare ca tonalitate.

PROBLEME PROPUSE

13. Să se descompună în factori expresiunea $a^9 + a^4 - a^2 - a$.

G. Ionescu

14. Să se găsească pătratele perfecte de 3 cifre, astfel ca în doitul produsului a două din cifrele sale, să fie egal cu întregul celeilalte cifre.

A. Brener

15. Să se găsească fracțiunile cărora adunat 1 la numărător și scăzut 1 dela numitor să ne dea valoarea n .

Sorin Gorovei

16. Dacă și A și B sunt numere întregi astfel că: A e format din $2m$ cifre egale cu 9 iar B din m cifre egale cu 9, să se demonstreze că numărul $A - 2B + a(a - 2B)$ e pătrat perfect.

Adrian Vlădescu

17. Să se găsească numerele de două cifre din care scăzând suma cifrelor, să obținem pătratul diferenței cifrelor.

N. Davidescu

18. Să se demonstreze că expresiunea:

$$\sqrt{2x+3+\sqrt{4x+5}} - \sqrt{2x+3-\sqrt{4x+5}}$$

este independentă de x .

Seb. Kaufmann

19. Să se determine pentru x valori întregi astfel ca expresiunea $\sqrt{\frac{9x+5}{11}}$, să fie un număr întreg.

Adrian Vlădescu

20. Să se calculeze valoarea expresiunii:

$$\prod_{i=1}^n \frac{x^2 - x + 1}{x^2 + x + 1}$$

Seb. Kaufmann

21. Să se rezolve ecuația:

$$x^4 + 2(2\lambda + 1)x^3 - (5\lambda^2 + 8\lambda + 7)x^2 - 4(2\lambda + 1)x + 4 = 0$$

L. Kahane

22. Se consideră un punct fix C pe o dreaptă fixă AB . Fie P piciorul perpendicularei coborâte din A pe o dreaptă variabilă ce trece prin C . Pe dreapta AP se ia un punct M astfel ca $\frac{AM}{MP} = C$

Se cere locul punctului de întâlnire al dreptelor CP și BM .

Adrian Vlădescu

23. Să se demonstreze identitatea:

$$\sum_{h=1}^n \sin \frac{h\pi(4n+1)}{2(n+1)} \equiv \sum_{h=1}^n \cos \frac{h\pi(4n+1)}{2(n+1)}$$

B. Freyer

24. Se ia 2 axe rectangulare și pe ele se face să alunece extremitățile unei drepte de lungime constantă și prin aceste extremități se duc 2 drepte rectangulare între ele. Se cere locul punctului de intersecție a acestor 2 drepte.

Erată. La problema 11 să se înlocuiască indicele radicalului 2 prin x^2 .
